

Protokół
z kontroli kompleksowej przeprowadzonej w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy
Spółecznej w Daleszycach

I. Oznaczenie jednostki podlegającej kontroli:

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Daleszycach jest gminną jednostką organizacyjną i budżetową utworzoną do realizowania zadań własnych i zadań zleconych gminy z zakresu pomocy społecznej. Swoim obszarem działania obejmuje Miasto Daleszyce i 17 sołectw, które liczą w sumie 15 461 mieszkańców.

Burmistrzem Miasta i Gminy jest Pan Wojciech Furmanek.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Daleszycach został powołany na mocy Uchwały Nr XII/57/90 Gminnej Rady Narodowej w Daleszycach z dnia 1 marca 1990 r. w sprawie utworzenia jednostki budżetowej pod nazwą „Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej” oraz Zarządzenia Nr 1/90 Naczelnika Gminy Daleszyce z dnia 2 marca 1990 r. w sprawie utworzenia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Daleszycach. Ośrodek posiada własny REGON 290546560 i NIP 657-22-07-946.

Kierownikiem Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Daleszycach jest Pan Maciej Szulc.

Ośrodek działa w oparciu o:

- 1) Statut stanowiący załącznik do Uchwały Nr XIV/88/2007 Rady Miejskiej w Daleszycach z dnia 30 października 2007 r. w sprawie nadania Statutu Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Daleszycach. Ostatniej aktualizacji dokonano Uchwałą Nr XVII/21/2012 Rady Miejskiej w Daleszycach z dnia 26 marca 2012 r. w sprawie zmiany Uchwały Nr XIV/88/2007 Rady Miejskiej w Daleszycach z dnia 30 października 2007 r. w sprawie nadania Statutu Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Daleszycach. W § 1 ust. 1 pkt 2 statutu widnieje nieaktualny publikator ustawy o pomocy społecznej oraz w pkt 4 przywołano ustawę z dnia 30 czerwca 2005 roku o finansach publicznych, która z dniem 1 stycznia 2010 roku została uchylona. Aktualnie obowiązującą ustawą o finansach publicznych jest ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 roku. W § 6 ust. 1 pkt 2 - wskazano sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej, a w obecnym systemie prawnym obowiązuje zapis o sporządzaniu, zgodnie z art. 16 a, oceny w zakresie pomocy społecznej,

- w pkt 16 widnieje zapis mówiący o prowadzeniu i zapewnieniu miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych, a winno być prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych,
- pkt 17 w obecnym systemie prawnym jest uchylony,
- pkt 21 posiada brzmienie: opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,

stwierdzono również brak w w/w § zapisu o pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego.

Natomiast w zadaniach zleconych gminie wymienionych w § 6 ust. 3 nie ujęto zadań związanych z pomocą dla cudzoziemców.

W § 7 ust. 1 pkt 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 widnieją nieaktualne publikatory wymienionych ustaw, natomiast w pkt. 3 przywołano ustawę z dnia 22 kwietnia 2005 roku o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz o zaliczce alimentacyjnej, która z dniem 1 października 2008 roku została uchylona.

- 2) Regulamin Organizacyjny wprowadzony Zarządzeniem Nr 8/2011 Kierownika Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Daleszycach z dnia 29 lipca 2011 r.
- 3) Zarządzenie Nr 67/2008 Burmistrza Miasta i Gminy Daleszyce z dnia 1 sierpnia 2008 roku w sprawie upoważnienia kierownika Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Daleszycach do wydawania decyzji administracyjnych.
- 4) Zarządzenie Nr 66/2008 Burmistrza Miasta i Gminy Daleszyce z dnia 1 sierpnia 2008 roku w sprawie upoważnienia z-cy kierownika Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Daleszycach do wydawania decyzji administracyjnych w razie nieobecności kierownika Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.
- 5) Zarządzenie Nr 6/2009 Kierownika Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Daleszycach z dnia 15 listopada 2009 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu organizacji przyjmowania, rozpatrywania i załatwiania skarg i wniosków w MGOPS w Daleszycach.
- 6) Zarządzenie Nr 7/2009 Kierownika Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Daleszycach z dnia 30 grudnia 2009 r. w sprawie realizacji programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w MGOPS w Daleszycach.
- 7) Uchwałę Nr XXIII/9/05 Rady Gminy Daleszyce z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie zasad przyjmowania i odpłatności za usługi opiekuńcze oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania.

II. Imię i nazwisko, stanowisko służbowe inspektorów oraz numer i data upoważnienia do przeprowadzenia kontroli:

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Wydziału Polityki Społecznej Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach:

1. Magdalena Pracoń – starszy inspektor w Oddziale Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Gminnego na podstawie upoważnienia do kontroli nr 367/2012 z dnia 19 kwietnia 2012 r., wydanego z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Zastępcę Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach – Renatę Segiecińską – koordynator kontroli;
2. Renata Gwóźdź – starszy specjalista w Oddziale Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Gminnego na podstawie upoważnienia do kontroli nr 366/2012 z dnia 19 kwietnia 2012 r., wydanego z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Zastępcę Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach – Renatę Segiecińską.

Kontrola została wpisana do *Książki kontroli Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Daleszycach* pod Nr 2/2012.

III. Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych:

Kontrolę przeprowadzono w dniach 23 – 25 kwietnia 2012 roku.

IV. Określenie przedmiotu kontroli i okresu objętego kontrolą:

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o przepisy ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092), art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2009 r., Nr 175, poz. 1362 ze zmianami) oraz przepisy rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2005 r., Nr 61, poz. 543).

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2011 r. do dnia kontroli.

Przedmiotem kontroli była:

1. Struktura organizacyjna Ośrodka, kwalifikacje kadry.
2. Ocena realizacji zadań z zakresu administracji rządowej i zadań własnych gminy wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U.

z 2009 r., Nr 175, poz. 1362 ze zm.) oraz zadań z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz.887).

V. Opis stwierdzonego w wyniku kontroli stanu faktycznego, w tym ujawnionych nieprawidłowości oraz ich zakresu i skutków:

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Daleszycach mieści się w dwukondygnacyjnym budynku przy ulicy Plac Staszica 22/2, tel. 41 307-24-78/95. Zajmuje poddasze, do którego prowadzą zewnętrzne schody oraz winda znajdująca się od strony Ośrodka Zdrowia. Warunki lokalowe są bardzo dobre i dają klientom możliwość swobodnego przedstawiania swoich problemów w warunkach chroniących ich prywatność.

Głównymi problemami występującymi w środowisku, wymagającymi interwencji MGOPS jest: bezrobocie, ubóstwo, długotrwała choroba oraz niepełnosprawność.

Dokumentacja związana ze sprawami z zakresu pomocy społecznej prowadzona jest w teczkach rodziny, w których znajdują się decyzje dotyczące wszystkich przyznanych świadczeń.

Wyplata świadczeń z pomocy społecznej realizowana jest w kasie Urzędu Miasta i Gminy Daleszyce lub na indywidualne konta klientów.

Ad. 1 Struktura organizacyjna Ośrodka, kwalifikacje kadry.

W dniu kontroli w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Daleszycach zatrudnionych było 17 pracowników, w tym: kierownik, 8 pracowników referatu pomocy środowiskowej (w tym 4 pracowników zatrudnionych w ramach projektu systemowego „Czas na aktywność w Gminie Daleszyce” dofinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego), 3 pracowników referatu świadczeń rodzinnych i obsługi Funduszu Alimentacyjnego, 2 pracowników referatu finansowo-kadrowego, 2 opiekunki środowiskowe oraz kierownik – wychowawca świetlicy integracyjno-wspierającej „Promyczek”.

Przedmiotem kontroli było zbadanie zgodności kwalifikacji kadry kierowniczej Ośrodka oraz pracowników zajmujących się zadaniami z zakresu pomocy społecznej z przepisami ustawy o pomocy społecznej.

W toku kontroli stwierdzono, iż Kierownik Ośrodka oraz pracownicy socjalni posiadają wymagane na danym stanowisku kwalifikacje i staż pracy (Zał. 1 – tabela dotycząca pracowników MGOPS).

W kontrolowanej jednostce pracownicy socjalni posiadają legitymacje służbowe wydane wg wzoru określonego w rozporządzeniu Ministra Polityki Społecznej z dnia 19 kwietnia 2005 roku w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. Nr 77, poz.

672), które zgodnie z rozporządzeniem wymagane są przy przeprowadzaniu wywiadu środowiskowego.

Do obowiązków pracowników socjalnych należy: przyjmowanie zgłoszeń klientów o udzielenie pomocy społecznej, rozpoznanie i diagnoza potrzeb socjalnych mieszkańców, przeprowadzanie wywiadów środowiskowych i kompletowanie niezbędnej dokumentacji do przyznawania świadczeń, wnioskowanie o udzielenie pomocy.

Stan zatrudnienia pracowników socjalnych jest zgodny z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej. Na jednego pracownika socjalnego przypada 1932 mieszkańców.

Ad. 2 Ocena realizacji zadań z zakresu administracji rządowej i zadań własnych gminy wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2009 r., Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.) oraz zadań z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz. 887 ze zm.).

Zasiłki stałe.

Do dnia kontroli MGOPS w Daleszycach wydał 52 decyzje przyznające zasiłek stały dla osób niezdolnych do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności oraz 31 decyzji przyznających składkę na ubezpieczenie zdrowotne dla osoby pobierającej zasiłek stały. Zgodnie z danymi zawartymi w sprawozdaniu Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej oraz z informacjami przekazanymi przez Kierownika Ośrodka wynika, że w roku 2011 tą formą wsparcia objęto 109 osób, w tym 76 osób samotnie gospodarujących.

Kontroli poddano losowo wybrane akta, na podstawie których wydano decyzje administracyjne numer:

MGOPS-8122/540/2010, MGOPS-8122/36/2010, MGOPS-8122/1123/2010, MGOPS-8122/1309/2010, MGOPS-8122/1324/2008, MGOPS-8122/1324/2009, MGOPS-8122/1048/2009, MGOPS-8141/Rs/848/2007, MGOPS-8122/28/2010, MGOPS-8122/246/2009, MGOPS-8122/246/2011.

W podstawie prawnej wydanych decyzji widnieje nieaktualne Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

Niektórym decyzjom nadawano rygor natychmiastowej wykonalności, jednak w podstawie prawnej tych dokumentów nie przywoływano art. 108 Kodeksu postępowania administracyjnego z dnia 14 czerwca 1960 roku (Dz. U. z 2000 r., Nr 98, poz. 1071 z późn. zm).

Skontrolowane akta zawierają dokumenty potwierdzające opisaną w wywiadach sytuację rodzinną, zawodową, zdrowotną i materialną klienta oraz osób pozostających z nim

we wspólnym gospodarstwie domowym. Dokumenty potwierdzane są „za zgodność z oryginałem”, zawierają datę wpływu do Ośrodka. Decyzje o przyznaniu pomocy przekazywane były za zwrotnym potwierdzeniem odbioru. Informowano stronę o możliwości wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty doręczenia decyzji.

Ośrodek opłacał składki na ubezpieczenie zdrowotne zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 20 ustawy o pomocy społecznej oraz art. 66 ust. 1 pkt 26 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

W stosunku do trybu i zasadności przyznanych świadczeń nie wniesiono zastrzeżeń.

Zasilki okresowe.

Do dnia kontroli MGOPS wydał 209 decyzji przyznających zasiłek okresowy. Zgodnie z danymi zawartymi w sprawozdaniu Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej oraz z informacjami przekazanymi przez Kierownika Ośrodka, w roku 2011 pomocą okresową objęto 110 osób na kwotę 98 961 zł. Głównym powodem przyznawania pomocy było bezrobocie – 96 osób. Wysokość wypłacanych zasiłków jest zgodna z art. 38 ustawy o pomocy społecznej.

Kontroli poddano dokumentację osób objętych pomocą na mocy decyzji:

MGOPS-8123/899/2012, MGOPS-8123/899/2011, MGOPS-8123/1635/2012, MGOPS-8123/1470/2012, MGOPS-8123/1470/2011, MGOPS-8123/963/2012, MGOPS-8123/1462/2011, MGOPS-8123/1462b/2011, MGOPS-8123/1469/2012, MGOPS-8123/1627/2011/A, MGOPS-8123/1627/2011/B, MGOPS-8123/1627/2012.

W podstawie prawnej wydanych decyzji widnieje nieaktualne Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

Niektórym decyzjom nadawano rygor natychmiastowej wykonalności, jednak w podstawie prawnej tych dokumentów nie przywoływano art. 108 Kodeksu postępowania administracyjnego z dnia 14 czerwca 1960 roku (Dz. U. z 2000 r., Nr 98, poz. 1071 z późn. zm).

Ze skontrolowanych akt wynika, że na każdy wniosek o pomoc pracownicy socjalni sporządzali wywiad lub jego aktualizację (każdy wniosek opatrzony datą wpływu). W aktach ponadto znajdują się aktualne dochody z zakładów pracy, odcinki emerytur i rent, zaświadczenia z powiatowych urzędów pracy, zaświadczenia o powierzchni gospodarstwa rolnego oraz kopie decyzji ze świadczeń rodzinnych.

Pomoc przyznawano w oparciu o przepisy ustawy o pomocy społecznej i kodeksu postępowania administracyjnego Informowano stronę o możliwości wniesienia odwołania do

Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty doręczenia decyzji. Do zasadności udzielanej pomocy nie wniesiono uwag.

Wieloletni program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

Pomocą w ramach wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w 2011 roku objęto ogółem 1 660 osób, a ogólny koszt Programu wyniósł 500 000 zł (z tego z dotacji 400 000 zł). Pomoc w formie posiłków otrzymało 426 dzieci, młodzieży oraz dorosłych, na które Ośrodek wydatkował 195 787 zł. Na zakup żywności przyznano zasiłki celowe dla 1 055 osób z 377 rodzin na kwotę 254 580 zł. W 2012 r. do dnia kontroli decyzje przyznające posiłek wydano dla 429 dzieci oraz 2 samotnych osób. Zasiłek celowy przyznano 232 osobom z 142 rodzin.

Kontrolowana jednostka udziela pomocy z Programu dożywiania w oparciu o Zarządzenie Nr 7/2009 Kierownika Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Daleszycach z dnia 30 grudnia 2009 r., zgodnie z którym dzienna stawka na jedno dożywiane dziecko nie może być niższa niż 2 zł. Kwoty zasiłków celowych nie mogą być niższe niż 60 zł miesięcznie na osobę w rodzinie.

W toku kontroli stwierdzono, iż posiłki opłacane są w 12 placówkach oświatowych działających na terenie Gminy Daleszyce oraz w 2 - poza terenem Gminy (Załącznik Nr 2 – tabela dotycząca dożywiania dzieci na terenie Gminy Daleszyce, Załącznik Nr 3 – tabela dotycząca dożywiania dzieci w placówkach znajdujących się na terenie innych gmin). Z przedstawionych wykazów wynika, że w 7 przypadkach posiłek dzieci ogranicza się do gorącego mleka i bułki. Zgodnie z wyjaśnieniami Kierownika MGOPS są to szkoły, które nie posiadają warunków do przygotowania i wydawania posiłków (Załącznik Nr 4).

Podczas kontroli sprawdzono losowo wybrane akta świadczeniobiorców dotyczące zasiłków celowych w ramach realizacji wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, na podstawie których wydano decyzje o nr:

MGOPS-81212/1635/2011, MGOPS-81212/1470/2011, MGOPS-81212/540/2011, MGOPS-81212/1462/2011, MGOPS-81212/1462b/2011, MGOPS-81212/1223/2012, MGOPS-81212/628/2012, MGOPS-81212/1049/2011, MGOPS-81212/1094/2012.

oraz pomoc w formie gorącego posiłku:

MGOPS-81211/280/2011, MGOPS-81211/545/2011, MGOPS-81211/253c/2011, MGOPS-81211/253/2011, MGOPS-81211/279/2011/A, MGOPS-81211/651/2011/A, MGOPS-81211/705/2011/A, MGOPS-81211/509/2011, MGOPS-81211/1393/b/2011, MGOPS-

81211/1393/2011, MGOPS-81211/628/A/2011, MGOPS-81211/1094/2011, MGOPS-81211/785/2011, MGOPS-81211/785/2011/A, MGOPS-81211/1682/2011.

W podstawie prawnej wydanych decyzji widnieje nieaktualne Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej

W aktach stanowiących podstawę do przyznania pomocy znajduje się kompletna dokumentacja - aktualizacje wywiadów oraz pozostałe załączniki określające sytuację materialno-bytową osób i rodzin ubiegających się o pomoc. Do zasadności przyznanej pomocy nie wniesiono zastrzeżeń.

Jakość usług opiekuńczych na terenie gminy ze szczególnym uwzględnieniem usług świadczonych na rzecz osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych lub osób w podeszłym wieku.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Daleszycach realizuje usługi opiekuńcze, które w myśl art. 50 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej są usługami, obejmującymi pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zalecaną przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Usługi opiekuńcze w 2011 i w 2012 roku świadczone były przez dwie opiekunki domowe, zatrudnione przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Daleszycach w ramach umowy o pracę.

Z informacji uzyskanych od Kierownika Ośrodka w 2011 roku usługi opiekuńcze świadczone 10 osobom, natomiast od stycznia 2012 roku do dnia kontroli w/w formą pomocy objęto również 10 osób.

Warunki przyznawania i odpłatności za usługi oraz warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat i tryb ich pobierania reguluje Uchwała Nr XXIII/9/05 Rady Gminy Daleszyce z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie zasad przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat jak również trybu ich pobierania. Formę usług opiekuńczych, ich zakres, okres, miejsce świadczenia, liczbę godzin oraz odpłatność określa Ośrodek w drodze decyzji administracyjnej wydanej na podstawie wywiadu środowiskowego.

W trakcie kontroli sprawdzono losowo wybrane akta o następujących numerach decyzji:

MGOPS.81300/1622/2011, MGOPS.81300/1653/2011, MGOPS.81300/1653A/2011, MGOPS.81300/1513/2011, MGOPS.81300/1513/2012, MGOPS.81300/9623/2011.

W okresie objętym kontrolą Ośrodek nie realizował zadania związanego ze świadczeniem specjalistycznych usług opiekuńczych (art. 18 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej) dla osób z zaburzeniami psychicznymi w ramach zadań zleconych z zakresu administracji rządowej.

Osoby wymagające opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niezdolne do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, którym nie można było zapewnić niezbędnej pomocy usługowej i opiekuńczej w miejscu zamieszkania, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej skierował do domów pomocy społecznej. W 2011 roku jednostka opłacała pobyt 10 osób w domach pomocy społecznej. Na pokrycie kosztów pobytu w 2011 roku Ośrodek wydatkował 97 293 zł.

Ponadto w 2011 r. MGOPS udzielił pomocy w postaci dofinansowania do kosztów pobytu w ośrodkach dla bezdomnych 8 osobom. Łącznie przeznaczono na ten cel 10 290 zł.

Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych i zasiłków celowych specjalnych.

Zgodnie z art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej MGOPS w Daleszycach przyznaje zasiłki celowe, które mają za zadanie zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków, leczenia, opału, odzieży, drobnych remontów, a także kosztów pogrzebu. Zgodnie z art. 41 ust. 1 cytowanej ustawy Ośrodek udziela również w szczególnie uzasadnionych przypadkach specjalnych zasiłków celowych osobie lub rodzinie w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, które nie podlegają zwrotowi.

Z informacji uzyskanych od Kierownika kontrolowanej jednostki wynika, iż do dnia kontroli Ośrodek wydał 613 decyzji przyznających zasiłek celowy, w tym 216 decyzji przyznających specjalny zasiłek celowy. Zasiłki te przyznawane były w szczególności na pokrycie kosztów leczenia, lekarstw czy opału. W 2011 r. przyznano 2 zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego oraz 1 zasiłek celowy na pokrycie części kosztów sprawienia pogrzebu.

Podczas kontroli sprawdzono losowo wybrane akta:

Zasiłek celowy:

MGOPS-8121/899/2011, MGOPS-8121/540/2011, MGOPS-8121/105/2012, MGOPS-8121/1123/2012, MGOPS-8121/279/2011/A, MGOPS-8121/705/2012, MGOPS-8121/145/2011, MGOPS-8121/509/2012, MGOPS-8121/1462/2011, MGOPS-8121/1223/2011, MGOPS-8121/1469/2011.

W podstawie prawnej wydanych decyzji widnieje nieaktualne Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

Specjalny zasiłek celowy:

MGOPS-81210/552/2012, MGOPS-81210/401/2012, MGOPS-81210/1374/2011/A, MGOPS-81210/1705/2011, MGOPS-81210/861/A/2011, MGOPS-81210/847/2011, MGOPS-81210/1338/2012, MGOPS-81210/1092/2011B.

W skontrolowanych aktach znajdowały się wszystkie niezbędne dokumenty do ustalenia sytuacji rodzinnej, zdrowotnej i materialnej osoby lub rodziny. Strony informowane były o możliwości wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Kielcach w ustawowo przyjętym terminie.

Zespół inspektorów nie wniósł zastrzeżeń do zasadności i celowości udzielonego wsparcia.

Kontrola jakości pracy socjalnej poprzez analizę indywidualnych przypadków ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania instrumentów pracy socjalnej - kontraktu socjalnego oraz wdrażanie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Praca socjalna (art. 45 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej) jest świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Wymogi jej prowadzenia określa art. 6 pkt 12 cyt. wyżej ustawy, gdzie określono ją jako działalność zawodową mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie przez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

Z wyjaśnień Kierownika Ośrodka wynika, że praca socjalna w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Daleszycach jest realizowana m.in. poprzez:

- udzielanie informacji o przysługujących klientowi świadczeniach i dostępnych formach pomocy w tut. Ośrodku oraz w innych instytucjach,
- podejmowanie interwencji w związku z konfliktami rodzinnymi,
- wspieranie rodziców w rozwiązywaniu problemów wychowawczych,
- pomoc w załatwianiu spraw bieżących m.in. urzędowych (uzupełnianie dokumentów, przekazów, pisanie wniosków),
- kierowanie do organizacji pozarządowych zajmujących się dystrybucją żywności, odzieży, mebli,

- motywowanie do podnoszenia i doskonalenia posiadanych kwalifikacji oraz nabywania nowych umiejętności poprzez udział w szkoleniach organizowanych przez tut. Ośrodek, Powiatowy Urząd Pracy w Kielcach lub ośrodki szkoleniowe,
- motywowanie do poszukiwania pracy na własną rękę za pośrednictwem prasy lub Internetu,
- udzielanie porad o możliwościach rozwiązania problemu np. skorzystania z konsultacji z radcą prawnym,
- pomoc w przewyciężaniu nałogów i uzależnień,
- współpraca z policją, kuratorami sądowymi, strażą miejską, pedagogami, służbą zdrowia, psychologiem, radcą prawnym, organizacjami pozarządowymi.

Ważnym instrumentem pracy socjalnej z osobami ubiegającymi się o pomoc są kontrakty socjalne, które mają na celu zobowiązanie zainteresowanego do podejmowania z pracownikiem wspólnych działań zmierzających do przewyciężenia jego trudnej sytuacji życiowej. W roku 2011 zawarto 63 kontrakty, które dotyczyły klientów borykających się z różnego rodzaju problemami, prezentujących pasywną postawę w osiąganiu celów i realizowaniu zadań niezbędnych, bądź potrzebnych do poprawy funkcjonowania społecznego.

Ponadto Ośrodek organizuje w porozumieniu z Powiatowym Urzędem Pracy w Kielcach prace społecznie użyteczne dla długotrwale bezrobotnych klientów. W 2011 r. w programie wzięło udział 13 osób, które wykonywały prace na terenie miasta i gminy zlecone przez Zakład Usług Komunalnych w Daleszycach. W zamian za wykonywane prace na rzecz gminy uczestnicy otrzymywali wynagrodzenie w wysokości 7,30 zł za godzinę, w 60% refundowane ze środków Funduszu Pracy. Po 2 miesiącach działania programu PUP w Kielcach zerwał umowę ze względu na brak środków. W 2012 r. podpisano umowę z Powiatowym Urzędem Pracy do końca roku i do dnia kontroli w programie brało udział 21 osób.

Od 2009 r. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Daleszycach realizuje projekt systemowy pn. „Czas na aktywność w Gminie Daleszyce” współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Priorytetu VII Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Głównym celem zadania jest podniesienie aktywności społecznej i zawodowej osób długotrwale korzystających ze świadczeń pomocy społecznej oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez udzielenie wsparcia w pokonaniu barier psychospołecznych i środowiskowych. W 2011 r. Ośrodek podpisał 30 kontraktów socjalnych przewidujących dla uczestników zasiłki i pomoc w naturze, pracę socjalną oraz realizację instrumentów aktywnej integracji. W 2012 r. do dnia kontroli projektem objęto 21 osób. Zastosowane zostały następujące instrumenty aktywnej integracji:

- 1) trening kompetencji i umiejętności społecznych – rozwiązywanie konfliktów, konstruktywna krytyka, asertywność, komunikacja interpersonalna,
  - 2) trening pracy – ukierunkowanie na identyfikację własnych zasobów i potrzeb zawodowych, aktywne poszukiwanie pracy, przeprowadzanie rozmów kwalifikacyjnych pisanie CV itp.
  - 3) szkolenia i kursy zawodowe – kucharz małej gastronomii i przedstawiciel handlowy z kursem prawa jazdy,
  - 4) w związku z realizowanymi szkoleniami przeprowadzone zostały badania lekarskie mające na celu sprawdzenie predyspozycji beneficjentów do wykonywania danego zawodu.
- Dzięki udziałowi w projekcie zatrudnienie zdobyło 5 osób.

W celu realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej od 1 marca 2012 r. w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Daleszycach został zatrudniony asystent rodziny. Podejmował on następujące działania: podjął próbę współpracy z rodziną, w której rodzice nadużywają alkoholu i nie dopełniają obowiązków rodzicielskich, a dzieci są zaniedbywane; podjął próbę współpracy z rodziną, która ma ograniczone prawa rodzicielskie, ojciec nadużywa alkoholu i nie sprawuje należytej opieki nad dziećmi; dokonuje wstępnej analizy sytuacji rodzin z problemami wychowawczymi; prowadzi dokumentację dotyczącą pracy z rodziną – plan pracy oraz plan pomocy rodzinie; przeprowadza rozmowy z rodzicami niewydolnymi wychowawczo dotyczące poprawy sytuacji w rodzinie; udziela porad edukacyjnych rodzicom mającym problemy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Z wyjaśnień Kierownika wynika, że w planie finansowym Ośrodka na 2012 r. zabezpieczono środki na dofinansowanie kosztów pobytu dzieci w pieczy zastępczej.

W strukturach Ośrodka Pomocy Społecznej działa Świetlica Intergracyjno - Wspierająca "Promyczek", która zapewnia specjalistyczne wsparcie dzieciom i młodzieży w wieku od 5 do 16 lat. Większość uczestników pochodzi z ubogich, wielodzietnych rodzin o niskim statusie materialnym, ale chodzą również dzieci z rodzin normalnie funkcjonujących. Do placówki uczęszcza średnio 30 osób. Funkcjonuje w budynku gimnazjum w Daleszycach. W Świetlicy prowadzone są różnorodne zajęcia, których celem jest wyciszenie dzieci, uczenie zachowań empatycznych, wyrobienie u dzieci wycofujących się z kontaktu z rówieśnikami pewności siebie, zapewnienie dzieciom poczucia bezpieczeństwa, naukę umiejętności współzycia w grupie, akceptacja dzieci takimi jakimi są, rozwój uspołecznienia oraz naukę rozpoznawania uczuć. Są to m.in. "promyczkowa kawiarenka", czyli czas gdy wychowawcy wspólnie z dziećmi co piątek pieką gofry, tosty,

pizze lub przyrządzają owocowe sałatki, kółko artystyczno-plastyczne, odrabianie z dziećmi prac domowych, organizowanie dzieciom czasu wolnego poprzez np.: gry planszowe, układanie puzzli, rozwiązywanie krzyżówek, rebusów, a także różnego rodzaju konkursy (literacki, plastyczny, kultury osobistej). Kilka razy w roku prowadzone są zajęcia socjoterapeutyczne z trenerem, których celem jest przekazanie wiedzy na temat radzenia sobie z trudnościami emocjonalnymi, agresją (np. "poznajemy samych siebie", "być kobietą", "zachowania w grupie", "stop agresji", "powiedz nie używkom"). Każdego roku organizowany jest wyjazd na obóz zimowy do Zakopanego, gdzie prowadzone są zajęcia z profilaktyki alkoholowej. Jest to forma nagrody dla 15 osób, które poprzez aktywność w Świelicy mogą cieszyć się zorganizowaną wycieczką. W Świelicy organizowane są również imprezy okolicznościowe tj. urodziny dzieci, Wielkanoc, Boże Narodzenie, Mikołajki, Walentynki.

Wnioski z przeprowadzonej kontroli:

W toku kontroli nie stwierdzono uchybień w zakresie sposobu ustalania uprawnień do świadczeń z pomocy społecznej.

Pomoc w formie zasiłku stałego, okresowego, celowego i celowego specjalnego przyznawano celowo, zasadnie i zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. W aktach znajdują się aktualne zaświadczenia o wysokości dochodów i inne niezbędne dokumenty mające wpływ na ustalenie sytuacji dochodowej, materialnej, majątkowej czy rodzinnej osoby lub rodziny.

Zgodnie z art. 107 ust.4 ustawy o pomocy społecznej na każdą zmianę danych zawartych w wywiadzie sporządzania jest aktualizacja wywiadu środowiskowego. W przypadku przyznania stałych form pomocy aktualizacja wywiadu środowiskowego jest sporządzana nie rzadziej, niż co sześć miesięcy mimo braku zmiany danych. Decyzje administracyjne odbierane są osobiście przez klientów pomocy społecznej lub wysyłane za pośrednictwem Poczty Polskiej za zwrotnym potwierdzeniem odbioru.

Na uwagę zasługuje staranność sporządzania aktualizacji wywiadów środowiskowych, w których szczegółowo opisana jest sytuacja rodzinna i materialna osób i rodzin ubiegających się o pomoc.

Dokumentacja indywidualna klientów prowadzona jest w sposób bardzo jasny, uporządkowany i systematyczny.

Warunki lokalowe Ośrodka są dobre. Stan zatrudnienia pracowników socjalnych jest zgodny z art. 110 ust. 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U z 2009 r. Nr 175, poz.1362 z późn. zm.). Pracownicy socjalni posiadają legitymacje wydanych według wzoru określonego rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej

w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego. Kadra posiada odpowiednie kwalifikacje na zajmowanych stanowiskach pracy.

W kontrolowanym Ośrodku kontrakt socjalny jest wykorzystywany jako instrument pracy socjalnej w 2011 roku zawarto 63 kontraktów z klientami pomocy społecznej.

W statucie stanowiącym załącznik do Uchwały Nr XVII/21/2012 Rady Miejskiej w Daleszycach z dnia 26 marca 2012 r. w sprawie zmiany Uchwały Nr XIV/88/2007 Rady Miejskiej w Daleszycach z dnia 30 października 2007 r. w sprawie nadania Statutu Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, widnieją nieaktualne zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku (Dz. U. z 2009 r., Nr 175, poz. 1362 ze zm.) oraz nieaktualne publikatory ustaw wymienionych w §1 i 7.

W kilku decyzjach administracyjnych przyznających pomoc stałą, okresową, celową nadawano rygor natychmiastowej wykonalności, w podstawie prawnej tych dokumentów nie przywołano jednak art. 108 Kodeksu postępowania administracyjnego z dnia 14 czerwca 1960 roku (Dz. U. z 2000 r., Nr 98, poz. 1071 z późn. zm), natomiast we wszystkich decyzjach administracyjnych powoływano nieaktualne Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

Negatywnym jest fakt, iż w 7 szkołach na terenie gminy dożywianie jest prowadzone w formie bułki i mleka, co jest niezgodne z ideą programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

VI. Ustaleń kontroli dokonano w oparciu o:

- sprawdzoną dokumentację oraz informacje i wyjaśnienia udzielone przez pracowników socjalnych i Kierownika kontrolowanej jednostki.

Treść protokołu i wnioski wynikające z kontroli omówiono z kierownikiem placówki.

VII. Pouczenie o prawie i terminie zgłoszenia zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole kontroli oraz o prawie do odmowy podpisania protokołu:

Kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyny tej odmowy. Odmowa podpisania protokołu kontroli nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez zespół inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych. Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora właściwego, do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora właściwego do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego wobec zastrzeżeń. Pisemne zastrzeżenia do ustaleń zawartych w protokole kontroli są poddawane analizie przez kontrolujący daną jednostkę zespół inspektorów (§ 16 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej Dz. U. Nr 61 poz. 543).

Protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, jeden egzemplarz za poświadczaniem odbioru otrzymuje Kierownik jednostki podlegającej kontroli, drugi włącza się do akt kontroli.

Protokół sporządzony 18 maja 2012 r., podpisany 28 maja 2012 r.

Protokół podpisali:

Ze strony kontrolującej:

1. Magdalena Pracoń
2. Renata Gwóźdź

Ze strony kontrolowanej:

Maciej Szulc – Kierownik MGOPS